

J271
199.

HISTORJA BIBLIJNA
STAREGO TESTAMENTU.

A 274
702

HISTORJA BIBLIJNA

STAREGO TESTAMENTU

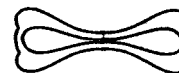
dla użytku uczących się

PRZEZ

Ks. RUDOLFA FILIPSKIEGO

Prefekta Szkół Handlowych w Pabjanicach.

ŁÓDŹ,
RYCHLIŃSKI I WEGNER
1904.

W tłoczni F. M. Kulisza, w Łodzi.

Дозволено Цензурою, Варшава 20 Апрѣля 1904 г.

№ 1197.

APPROBATUR

Wladislaviae d. 20 Martii 1904 an.

† Stanislaus Eppus.

Regens Cancellariae Fr. Mirecki.

ОДОБРЕНО

гор. Влоцлавекъ Марта 16/29 д. 1904 г.

Регенсъ Консисторіи Кс. Фр. Мирецкій.

Секретарь Кс. Овчарекъ.

PRZEDMOWA.

Wykład Historji Świętej czyli Biblijnej w szkole średniej lub specjalnej winien mieć cel dwojaki: bliższy historyczno-pragmatyczny i dalszy dogmatyczno-moralny.

Cel historyczny wynika z samej natury przedmiotu, którego nauczanie zasadza się na podaniu w chronologicznym i pragmatycznym porządku dziejów Objawienia Bożego w Starym i Nowym Testamencie, na ile dzieje te są przedstawione w księgach Pisma Świętego. Pod tym względem uważana Historja Biblijna jest niczem innem jak streszczeniem i parafrazą uczynioną z historycznych ksiąg świętych, z pominięciem szczegółów, które w przebiegu opisywanych dziejów mają znaczenie podrzędne i dla tego opuszczone być mogą, albo też ze względów moralno-pedagogicznych pominięte być powinny. Zwłaszcza Historja Starego Testamentu, obejmująca znaczny, parę tysięcy lat trwający okres czasu, nadaje się do takiego przedstawienia, wobec mnóstwa zdarzeń, osób i faktów odnoszących się najprzód do początkowych dziejów ludzkości, a następnie ludu żydowskiego jako zachowawcy i głosiciela pierwotnego Objawienia. Aby cel ten osiągnąć należy oprócz zwykłych warunków naukowego przedstawienia dziejów, pragmatyzmu i dokładności,

uzupełnić wykład najpotrzebniejszymi przynajmniej danymi z pokrewnych gałęzi wiedzy, jak geografia, archeologia i in., aby uczący się mógł wytworzyć sobie względnie pełny obraz ludzi i zdarzeń tak odmiennych od naszego współczesnego życia. Stanowi to pierwszy, bliższy cel, który możemy nazwać *explicacją* przedmiotu. Aplikacja czyli zastosowanie dogmatyczno-moralne stanowi dalsze zadanie wykładu Historji Biblijnej. Na niem polega właściwy praktyczny cel nauczania, a zarazem jego związek z innymi przedmiotami systematycznego kursu Religii jak Katechizmem, Liturgiką i Historją Kościoła. Jeżeli bowiem całe nauczanie religijne ma na celu zarówno oświecenie rozumu zasadami wiary świętej jak i skłonienie woli naszej do dobrego przez poddanie jej woli Bożej, to podwójnemu temu zadaniu winien służyć w swoim zakresie i wykład Historji Biblijnej, inaczej będzie on bezcelowem sianiem ziarna bez nadziei żniwa i zbiorów. Zwłaszcza co się tyczy Katechizmu Historja Biblijna winna być jego historycznem uzasadnieniem i podstawą zgodnie z naturą Boskiego Objawienia, które danem było ludziom nie jednorazowo w formie metodycznej doktryny, lecz stopniowo, w związku z faktami i zdarzeniami z życia ludu izraaelskiego w Starym, a Chrystusa Pana w Nowym Zakonie. Stąd w systematycznym kursie nauki wiary chrześcijańskiej, umiejętny wykład Historji Biblijnej zajmować winien ważne, niedość może dotąd doceniane stanowisko.

Mając powyższe zasady na względzie przystąpiłem do opracowania niniejszego nowego pod-

ręcznika Historji Biblijnej. Pod względem układu składa się on z dwóch części: *tekstu*, podzielonego na paragrafy, zawierającego opowiadanie głównych faktów i zdarzeń z dziejów Starego Testamentu i *Uwag*, do każdego paragrafu dodanych, uzupełniających go i wyjaśniających. Przy zużytkowaniu materiału historyczno-biblijnego i rozmieszczeniu go pomiędzy oddzielne paragrafy, za normę szkolnego wykładu wziąłem podręcznik ś. p. Arcybiskupa Kozłowskiego, ogólnie uważany jako najlepszy z dotąd istniejących, pomimo swego przeszło czterdziestoletniego istnienia. Biorąc atoli pod uwagę liczbę dwóch godzin tygodniowo, zwykle w szkołach średnich na Religję wyznaczaną, oraz ogólną liczbę godzin w roku szkolnym, ograniczyłem liczbę paragrafów w swej książce do pięćdziesięciu paru, tak aby całość bez trudności w ciągu kursu jednej klasy przejść było można. W tekście paragrafów, opowiadających zdarzenia biblijne oraz podawanych w wolnej parafrazie cytatach z Ksiąg Świętych, starałem się, na ile mogłem, zachować majestatyczny w swej prostocie język biblijny. Szczególną atoli baczność zwróciłem na *Uwagi*, drobnym drukiem podane, a do czytania na lekcji jako uzupełnienie tekstu paragrafów przeznaczone. Podane w nich zostały różne szczegóły historyczne, geograficzne, archeologiczne i inne, celem wyjaśnienia tego co w dziejach biblijnych mogłoby wydać się uczącemu niedość jasne i zrozumiałe, a wprowadzenie go przeto w świat dotąd dlań obcy i nieznan. Dane te są tem potrzebniejsze ponieważ Historję Biblijną przechodzi się w klasach niższych,

kiedy jeszcze nie zaczęto wykładu Historii powszechnej i Historii Święta jest zwykle pierwszym przedmiotem historycznym z jakim uczeń się spotyka. Dla tych którzy posiadają już niejakié wiadomości z Dziejów powszechnych, Uwagi historyczne posłużą do łatwiejszego zrozumienia związku zachodzącego między współczesnemi zdarzeniami na ogólnie dziejowym terenie świata, a losami niewielkiego narodu zamieszkałego w dolinie Jordanu, który jednak wskutek zrządzenia Opatrzności, tak szczególną odegrał rolę w sprawie Objawionej wiary. W tym też celu dodane zostały ogólne pojęcia o narodach biorących udział w dziejach Izraela jako to: Egipcyanach, Assyryjczykach i Babilończykach, Medo-Persach, Grekach i Rzymianach, co dotąd w podręcznikach Historii Biblijnej uwzględnianem nie było, bez czego jednak Historia Święta pozostać musi w umyśle ucznia czemś oderwanem, i żadnego związku z tem czego uczył się dotąd lub uczyć będzie w Dziejach Powszechnych nie mającem. Epizodyczny tylko wykład Historii Św. spotykany w niektórych krótszych podręcznikach, a polegający na podaniu głównych zdarzeń biblijnych bez należytej ciągłości historycznej lub z przy-czepioną co najwyżej do każdego ustępu nauczka moralną, wystarczyć może w zakresie nauczania elementarnego, w którym i nauczanie religijne ograniczać się musi do rzeczy najkonieczniejszych, nie może jednak zadośćuczynić potrzebom szkoły średniej mającej dawać pewien całkowity i zaokrąglony zasób wiedzy.

Opierając się na pewniku, że to tylko wejść może w poznanie uczącego się i stać się jego umy-

słową własnością co jest przezeń zrozumiane w zupełności i że to co jest ciemnem nie może być dlań interesującym, starałem się, aby nie wychodząc z zakresu szkolnego podręcznika, dać pod tym względem obraz dziejów biblijnych jeśli nie zupełny to przynajmniej wystarczający. Do takiego zaś traktowania przedmiotu skłaniać powinna i ta okoliczność że wobec współczesnych poglądów w pedagogii, zmierzających do uczynienia wszelkiej nauki jaknajbardziej zajmującą, przyjemną i pociągającą, wobec reform przedsięwziętych w tym kierunku nie tylko już na Zachodzie ale i u nas, wykład Religii w tyle za innymi przedmiotami pozostawiać nie powinien, tembardziej że do takiego uogólniającego przedstawienia wykład Religii, najzupełniej się nadaje, jako nauki celem której jest oddziaływanie na wszystkie strony duchowej natury człowieka, na jego umysł, serce i wolę, a dla której jako najwłaściwszą metodę wskazywał już Św. Augustyn mówiąc: „ut docendo placeat“.

Dalej biorąc pod uwagę, że wszelka historia naukowo przedstawiona obyc się nie może bez znajomości źródeł na których się opiera, a tem bardziej dotyczy to Historii Biblijnej gdzie źródłami są księgi Pisma Świętego, powagę Boską mające, na znajomość ich przeto szczególna uwaga zwróconą być winna. Dla tego też, przy każdym ze wspomnianych w Historii autorów świętych, podaną została w *Uwagach* wiadomość o księgach przezeń napisanych, o ich treści i układzie, tam zaś gdzie to było ze względu na rodzaj księgi możebnem np. w księgach moralnych i prorockich,